

Icoon in de Groene Kerk?

Een icoon in de Orthodoxe Kerk is geen wandversiering, geen schilderij. Een icoon is een afbeelding van het heilige. Het kan een plaats zijn waar het heilige zich kan tonen zonder het zelf te zijn. Een icoon kan het heilige een gezicht geven. Iconen zijn symbolen die helpen bij de religieuze beleving. Het zijn vensters op de geestelijke werkelijkheid, ontmoetingsplaatsen tussen hemel en aarde. Icoonschilderen is een liturgische handeling, gebonden aan regels. Er worden alleen zuivere natuurlijke materialen bij gebruikt. Een icoonschilder is door de kerk gezegend om deze werkzaamheden uit te voeren (H.N. Jan. '97). De redactie vroeg aan ds. Henk Visch ons iets te vertellen over de icoon in de Groene Kerk.

Luisteren, verstaan, doorgeven.

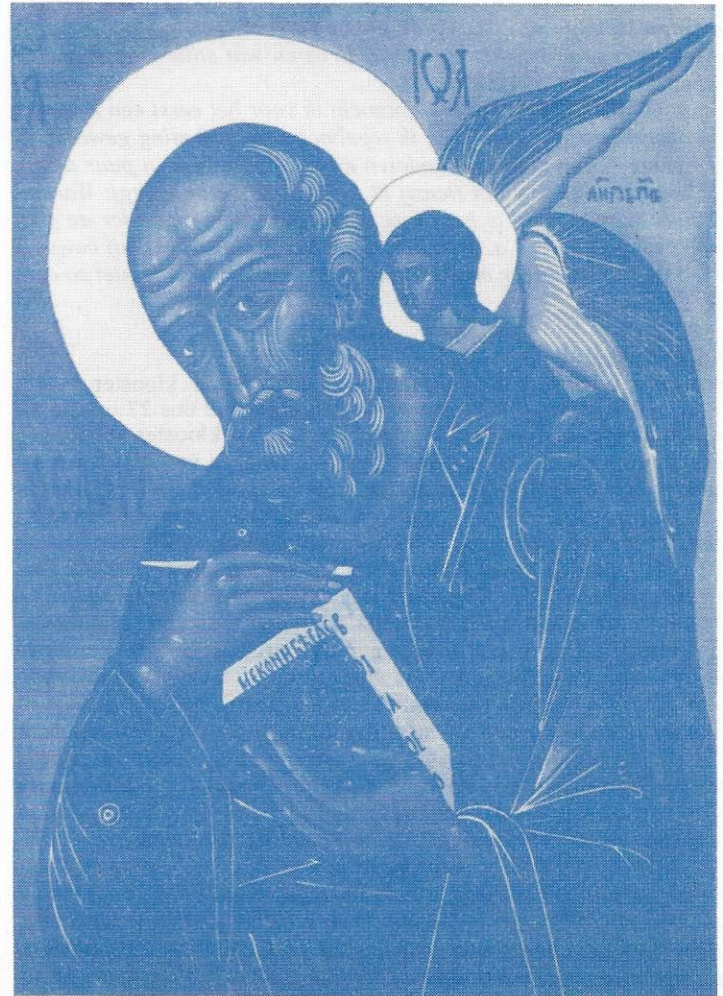
Nu al bijna tien jaar hangt er een icoon in de Groene Kerk. Het was een geschenk van een gemeentelid. In de protestantse kerken kennen we geen iconen. En decoraties zie je er ook zeer weinig. Die icoon hangt er dan ook eenzaam op die grote witte muur. Toch verbeeldt deze icoon datgene waar het in de kerk en in ons leven als volgelingen van Jezus Christus in wezen om gaat.

Deze icoon stelt de evangelist Mattheüs voor. Volgens de opvatting van de Orthodoxe Kerk, die we kennen in Rusland, Egypte, Griekenland en andere landen, is dan als het ware Mattheüs zélf aanwezig. En de manier waarop hij wordt afgebeeld bevat een boodschap. Om die boodschap te verstaan, is het nodig een poos rustig naar die icoon te kijken. Wat er dan opvalt is allereerst de houding van Mattheüs. Het is iemand, die zeer aandachtig met hart en ziel luistert. Hij luistert, omdat hij wil gaan schrijven. Kijk maar, hij heeft een pen in zijn hand. Hij wil het verhaal van Jezus gaan schrijven, het evangelie, de blijde boodschap van Gods Rijk, die bestemd is voor heel de wereld.

Heel diep denkt hij na, dat zie je wel aan zijn ogen. Maar het zijn niet zijn eigen gedachten die hij gaat opschrijven. Om dit aan te duiden zien we vlak achter Mattheüs een engel, dat is een boodschapper van God. En die engel fluistert Mattheüs iets in het oor. Heel vertrouwelijk legt de engel een hand op de schouder van Mattheüs, Het is alsof er een intieme band bestaat tussen beiden. Toch is het beslist niet zo, dat de engel dicteert en dat Mattheüs alles maar mechanisch opschrijft. De boodschap van God gaat heel diep door hem heen. Het 'evangelie van Mattheüs' is dus - net als alle boeken van de bijbel - niet een boekje, dat zo maar uit de hemel is komen vallen. Het is een echt menselijk boek, maar tegelijkertijd is óók waar, dat de boodschap van God erin wordt doorgegeven. Daarom die engel bij het oor van Mattheüs.

Samenvattend kun je dus zeggen, dat het gaat om goed luisteren, luisteren naar wat God wil zeggen. Dat is het eerste. Vervolgens om het gehoorde goed in je op te nemen, erover nadenken, het in je leven te laten doorwerken; dan pas kun je het doorgeven, opschrijven, doorvertellen. Daar gaat het toch om in elke kerkdienst? En in ieders persoonlijk leven? Dat is toch het wezen van alles? Om daaraan herinnerd te worden, ben ik blij met deze icoon in onze kerk!

Henk Visch, zomer 1998

Mattheüs schrijft zijn evangelieverhaal.